

Investointitiedustelu

Tammikuu 2012

Elinkeinoelämän keskusliitto

Investointitiedustelu

Tammikuu 2012

Sisältö

Johdanto	3
Tiivistelmä.....	3
Tiedustelumenetelmä, esitettävät kysymykset ja kattavuus	3
Teollisuuden ja energia-alan investoinnit vuosina 2010–2012	5
Teollisuuden kiinteät investoinnit toimialoittain	5
Teollisuuden investoinnit suuruusluokittain	6
Investointien tarkoitus 2012	8
Investointeihin vaikuttavat tekijät vuosina 2011-2012	9
Investoinnit ulkomaille vuosina 2001-2011	10
Teollisuuden henkilökunta Suomessa ja ulkomailla	10
Tiedustelumenetelmä.....	11
Liitteet	

Johdanto

Tiivistelmä

Suomalaisten teollisuusyritysten kotimaahan tekemät kiinteät investoinnit olivat vuonna 2010 poikkeuksellisen pienet. Tilastokeskuksen mukaan teollisuus investoitiin vuonna kotimaahan vain noin 2,9 miljardilla eurolla.

EK:n tiedustelun mukaan investoinnit kasvoivat viime vuonna selvästi vuoteen 2010 verrattuna, mutta niiden taso jäi vielä keskimääräistä matalammalle. Alkaneena vuonna investointien kasvun odotetaan olevan selvästi hitaampaa. Investointien arvon ennustetaan nousevan vajaan 4 miljardiin euroon.

Energia-alan investoinnit ovat teollisuudesta poiketen suuria koko tarkastelujaksolla. Teollisuuden ja energia-alan yhteenlaskettujen investointien arvioidaan olevan alkaneena vuonna noin 6 miljardia euroa.

Investointiaste eli investointien osuus teollisuuden jalostusarvosta pysyy suhteellisen vakaana, sillä jalostusarvo on myös vaihdellut voimakkaasti viime vuosien suhdannekäänteissä. Suomalaisten teollisuusyritysten investointiaste on tiedustelun ennusteen mukaan tänä vuonna noin 12 prosenttia, joka on hieman Länsi-Euroopan keskitasoa alempi.

Tiedustelun mukaan investoinnit supistuivat viime vuonna pienimmässä yrityksissä, kun taas muissa kokoluokissa ne kasvoivat. Alkaneena vuonna pienten yritysten investointien ennustetaan kääntyvän kasvuun, kun taas keskisuurissa ja suurissa yrityksissä investoinnit pysyisivät ennallaan tai supistuisivat vähän.

Tehdasteollisuuden investointien keskeisin tarkeitus on vuonna 2012 vanhan tuotantokapasiteetin korvaaminen. Kaikista suunnitelluista investoinneista 36 prosenttia on korvausinvestointeja, 29 prosenttia laajennusinvestointeja ja 20 prosenttia rationalisointi-investointeja. Laajennusinvestointien osuus on hieman noussut talouskriisin aikaiselta pohjatasolta, mutta se on edelleen keskimääräistä alempana.

Investointitiedustelun mukaan teollisuuden ulkomaiset investoinnit kasvoivat viime vuonna hieman, mutta vuoden 2010 lähtötaso oli poikkeuksellisen matala. Investointimenot Suomesta ulkomaille olivat tieduste-

lun mukaan viime vuonna runsaat 2,3 miljardia euroa. Ulkomaisiin investointeihin on tiedustelussa laskettu mukaan myös yrityskaupat. Noin kaksi kolmasosaa teollisuuden ulkomaisten investointien arvosta on viime vuosina suuntautunut EU-maihin ja Pohjois-Amerikkaan.

Suomalaisten teollisuusyritysten ulkomaisten tytäryritysten henkilökunnan määrä kääntyi loivaan kasvuun jo vuonna 2010, kun henkilöstö kotimaassa oli vielä laskussa. Viime vuonna ulkomailla työskentelevän henkilöstön määrän raportoidaan jatkaneen loivaa kasvua.

Tilastokeskuksen keräämien tietojen mukaan suomalaiset teollisuuskonsernit työllistivät vuonna 2010 ulkomailla 378 000 henkilöä, eli 54 prosenttia niiden koko henkilöstöstä. Viime vuonna vastaavan osuuden arvioidaan kasvaneen vähän yli 55 prosenttiin.

Selvästi eniten ulkomailla olevaa työvoimaa on teknologiateollisuudessa. Myös metsä- ja kemianteollisuudella merkittävä osa työvoimasta on ulkomailla, kun taas muilla toimialoilla osuus jää tuntuvasti matalammaksi.

Tiedustelumenetelmä, esitettävät kysymykset ja kattavuus

Tämä investointitiedustelu on osa EU:n harmonisoitua suhdannetiedustelujärjestelmää. Tiedustelussa esitettävät kysymykset ovat valtaosin EU:n komission laatimia. Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja sen edeltäjä Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT ovat tehneet kyselyn Suomessa vuoden 1995 syksystä lähtien. Tiedustelun laati aiemmin Suomen Pankki. Investointitiedustelu tehdään kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. Tämä investointitiedustelu tehtiin loka-marraskuussa 2011.

Syksyn 2011 tiedustelussa kysyttiin yritysten toteutuneita investointeja vuodelta 2010 sekä investointisuunnitelmia vuosille 2011 ja 2012. Tiedustelu osoitettiin pääsääntöisesti EK:n suhdannetiedustelun otokseen kuuluville yrityksille. Tiedusteluun vastasi 262 tehdasteollisuuden yritystä. Tiedusteluun vastanneiden yritysten yhteenlaskettu liikevaihto Suomessa oli

vuonna 2010 noin 68 miljardia euroa. Vastaajayritykset työllistivät Suomessa lähes 171 000 työntekijää. Tiedusteluun osallistuvien yritysten investoinnit kattavat noin neljä viidesosaa tehdasteollisuuden kaikista investoinneista. Tässä julkaisussa kyselyn tulokset on korotettu vastaamaan Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidon mukaisia tehdasteollisuuden kiinteitä investointeja. Perusvuotena on käytetty Tilastokeskuksen ilmoittamia lukuja vuodelta 2010. Tehdasteollisuuden lisäksi tiedusteluun kuuluu energiantuotannon yrityksiä.

Investoinneilla tarkoitetaan tässä tiedustelussa kiinteän käyttöomaisuuden hankintaa sekä perusrakennusmenoja Suomessa: uusia talonrakennuksia, maa- ja vesirakennuksia, koneita, laitteita, kalustoa ja kuljetusvälineitä sekä maa- ja vesialueita. Kysely ei koske tavanomaista kunnossapitoa, käytössä olleiden pääomatarvaiden ostoa tai myyntiä, ei myöskään leasing-hankintoja. Käyttöomaisuuden myyntituottoja ei ole otettu myöskään huomioon investointimenoja laskettaessa. Kutakin vuotta koskevat luvut on ilmoitettu asianomaisen vuoden toteutuneiden tai arvioitujen hintojen mukaisina eli käyvin hinnoin.

EU-maissa tehtävässä investointitiedustelussa kysytään syksyisin aineellisten investointien jakautumista

eri käyttötarkoituksiin ja investointeihin vaikuttaneita syitä. Investoinnit jaotellaan eri käyttötarkoituksiin siten, onko investoinnin tavoitteena ensisijaisesti vanhan tuotantokapasiteetin korvaaminen, tuotantokapasiteetin lisääminen, rationalisointi vai jokin muu tavoite. Muulla tavoitteella tarkoitetaan esimerkiksi ympäristönsuojelua. Investointien keskeisimmät syyt jaotellaan EU-tiedustelussa seuraavasti: kysyntä, rahoitusilanne tai odotettu voitto, tekniset tekijät ja muut tekijät. Muilla tekijöillä tarkoitetaan esimerkiksi julkisen vallan toimenpiteitä (esim. verotus) tai vaihtoehtoa siirtää tuotantoa ulkomaille.

Kyselyn yhteydessä teollisuusyrityksiltä tiedusteltiin myös **Suomesta ulkomaille tehtyjä investointeja**. Lisäksi kysyttiin ulkomaille työskentelevän henkilökunnan määrää.

Investointitiedustelun vastausprosentit toimialoittain

	Lukumäärä			Liikevaihto milj. euroa			Henkilökunta		
	Vast.	Otos	%	Vast.	Otos	%	Vast.	Otos	%
Elintarviketeollisuus	12	40	30	3 169	6 443	49	9 636	20 172	48
Teva-teollisuus	14	36	39	414	951	43	2 660	6 532	41
Metsäteollisuus	20	35	57	14 923	17 052	88	46 645	54 568	85
Graafinen teollisuus	10	51	20	234	577	40	1 659	4 001	41
Kemianteollisuus	30	51	59	13 266	14 752	90	20 646	24 639	84
Rakennusaineteollisuus	23	36	64	1 429	1 983	72	5 974	9 356	64
Teknologiateollisuus	141	250	56	34 379	39 958	86	81 427	102 626	79
Koko tehdasteollisuus	262	523	50	68 215	82 943	82	170 848	228 244	75

Teollisuuden investoinnit 2010–2012

Tilastokeskuksen julkaiseman kansantalouden tilinpidon mukaan **tehdasteollisuuden kiinteiden investointien** arvo oli 2 934 miljoonaa euroa vuonna 2010. Investoinnit vähenivät vuodesta 2009 noin 16 prosentilla.

EK:n Investointitiedustelun mukaan investoinnit kasvoivat selvästi vuonna 2011, mutta erittäin alhaisen lähtötason vuoksi investointien arvo jäi vielä matalalle. Tiedustelun ennakkotiedon mukaan investoinnit kasvoivat noin 28 prosentilla vajaaseen 3,8 miljardiin euroon.

Kuluvana vuonna investointien kasvun ennustetaan hidastuvan vajaaseen kuuteen prosenttiin. Tällöin investointien arvo olisi lähes 4 miljardia euroa.

Tehdasteollisuuden ja energia-alan yhteenlasketut investoinnit olivat vuonna 2010 Tilastokeskuksen mukaan 4 413 miljoonaa euroa. Energia-alan investoinnit kasvoivat tiedustelun mukaan viime vuonna noin kolmanneksellä. Kuluvana vuonna energia-alan investointien ennustetaan pysyvän korkealla tasolla, mutta kasvua viimevuotisesta olisi vain pari prosenttia.

Investointiaste eli investointien suhde teollisuuden jalostusarvoon kohoaa arvioiden mukaan hieman vuoden 2010 pohjatasolta. Talouskriisissäkään investointi-

aste ei laskenut merkittävästi, sillä samaan aikaan myös jalostusarvo putosi voimakkaasti. Investointiaste on alkaneena vuonna tiedustelun mukaan noin 12 prosenttia jalostusarvosta. Suomen teollisuuden investointiaste on uusimpien tietojen mukaan hieman Länsi-Euroopan keskiarvon alapuolella. Luotettavia kansainvälisiä vertailuja teollisuuden investointien toipumisesta kriisin jälkeen ei vielä ole saatavilla.

Teollisuuden investoinnit toimialoittain

Tilastokeskuksen mukaan **metsäteollisuuden** toteutuneet investoinnit olivat 386 miljoonaa euroa vuonna 2010. Investoinnit jäivät 2000-luvun matalimmalle tasolle. EK:n tiedustelun mukaan investoinnit kääntyivät viime vuonna kasvuun, mutta niiden taso nousi vain noin 540 miljoonaan euroon. Kuluvana vuonna investointien taso pysyisi lähes ennallaan.

Kansantalouden tilinpidon mukaan **teknologia-teollisuuden** kiinteät investoinnit supistuivat vuonna 2010 noin 8 prosentilla, ja niiden arvo oli 1 596 miljoonaa euroa. Investointitiedustelun mukaan investoinnit

Teollisuuden kiinteät investoinnit ja investointisuunnitelmat vuosina 2010–2012, milj. euroa (käyvin hinnoin) ja muutosprosentit

	2010	2011	2012	10–11 %	11–12 %
Elintarviketeollisuus	314	380	468	20,9	23,4
Teva-teollisuus	15	25	58	64,5	136,4
Metsäteollisuus	386	544	549	41,0	0,8
Painaminen	41	27	27	-34,1	1,4
Kemianteollisuus	437	521	617	19,2	18,5
Rakennusaineteollisuus	99	163	194	65,0	18,7
Teknologia-teollisuus	1 596	2 063	2 012	29,3	-2,5
- metallien jalostus	337	603	443	78,9	-26,6
- kone- ja metallituoteteollisuus	659	847	999	28,6	17,9
- elektroniikka- ja sähköteollisuus	600	613	570	2,2	-7,0
Tehdasteollisuus	2 934	3 763	3 979	28,3	5,7
Energiahuolto	1 479	1 967	2 008	33,0	2,1
Tehdasteollisuus ja energiahuolto yhteensä	4 413	5 730	5 987	29,9	4,5

kasvoivat viime vuonna selvästi, ja niiden arvo nousi yli neljänneksellä. Sen sijaan tänä vuonna investoinnit supistuisivat aavistuksen, jolloin niiden arvo olisi noin 2,0 miljardia euroa.

Teknolomiteollisuuden alatoimialoista metallien jalostuksen investoinnit kasvoivat viime vuonna voimakkaasti. Tilastokeskuksen mukaan metallinjalostusyritykset investoivat 337 miljoonaa euroa vuonna 2010, josta taso nousi viime vuonna noin 600 miljoonaan. Tänä vuonna investoinnit kääntyisivät laskuun noin 440 miljoonan euron tasolle.

Kone- ja metallituoteteollisuuden investoinnit olivat toissa vuonna 659 miljoonaa euroa, josta ne tiedustelun mukaan kasvoivat viime vuonna noin 850 miljoonaan. Tänä vuonna investointien ennustetaan jatkavan kasvua miljardin euron tasolle.

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden kiinteät investoinnit olivat Tilastokeskuksen mukaan toissa vuonna 600 miljoonaa euroa. Viime vuonna investoinnit kasvoivat vain hieman. Tänä vuonna investointien odotetaan jonkin verran supistuvan, jolloin niiden arvo laskisi noin 570 miljoonaan euroon.

Kemianteollisuuden kotimaisten investointien arvo oli vuonna 2010 Tilastokeskuksen mukaan 437 miljoonaa euroa. EK:n tiedustelun mukaan investoinnit kasvoivat viime vuonna noin viidenneksellä. Tänä vuonna kasvu jatkuisi, ja investointien arvo nousisi vajaaseen 620 miljoonaan euroon.

Elintarviketeollisuuden kiinteiden investointien arvo oli vuonna 2010 kansantalouden tilinpidon mukaan 314 miljoonaa euroa. Investoinnit kasvoivat viime vuonna noin viidesosalla, ja EK:n tiedustelun mukaan niiden arvo nousi noin 380 miljoonaan euroon. Tänä vuonna investointien kasvun odotetaan jatkuvan. Investointien yhteissummaksi ennustetaan vajaan 470 miljoonaa euroa.

Painamisala investoi Suomeen toissa vuonna Tilastokeskuksen mukaan 41 miljoonaa euroa. EK:n tiedustelun mukaan investoinnit vähenivät viime vuonna noin

kolmanneksella. Tänä vuonna niiden odotetaan jäävän viimevuotiselle tasolle noin 27 miljoonaan euroon.

Rakennusaineteollisuuden investoinnit olivat Tilastokeskuksen mukaan 99 miljoonaa euroa vuonna 2010. Viime vuonna kiinteät investoinnit kasvoivat tiedustelun mukaan noin 160 miljoonaan euroon. Kuluvana vuonna investoinnit kasvaisivat edelleen noin 190 miljoonan euron tasolle.

Teva-teollisuuden kiinteät investoinnit olivat toissa vuonna Tilastokeskuksen mukaan 15 miljoonaa euroa. Tiedustelun mukaan investoinnit kasvavat vuosina 2011 ja 2012 selvästi.

Energiahuollon investoinnit olivat vuonna 2010 Tilastokeskuksen mukaan 1 479 miljoonaa euroa. Tiedustelun mukaan investointitaso kasvoi viime vuonna lähes 2 miljardiin euroon. Tänä vuonna kasvu hidastuisi selvästi, ja investoinnit lisääntyisivät korkealta lähtötasolta enää parilla prosentilla.

Teollisuuden investoinnit suuruusluokittain

Investoinnit vähenivät viime vuonna pienimmissä yrityksissä, kun taas keskisuurissa ja suurissa yrityksissä ne kasvoivat. Kuluvana vuonna pienten yritysten investointien ennustetaan kasvavan. Keskisuurten yritysten investoinnit supistuisivat jonkin verran. Myös suurten yritysten investoinnit vähenisivät aavistuksen.

Valtaosa investoinneista tehdään suurissa yrityksissä. Tilastokeskuksen mukaan yli 500 henkilöä työllistävien yritysten investoinnit olivat vuonna 2010 vajaan 60 prosenttia koko teollisuuden investoinneista.

Tiedustelun mukaan kiinteät investoinnit vähenivät vielä viime vuonna **pienissä**, alle 50 henkilöä työllistävissä yrityksissä. Tänä vuonna investoinnit kääntyisivät kasvuun. Pienten yritysten investointien arvo vuonna 2010 oli Tilastokeskuksen tietojen mukaan 543 miljoonaa euroa.

Keskisuurissa, 50–249 henkilöä työllistävissä yrityksissä kiinteät investoinnit kasvoivat viime vuonna, kun taas tänä vuonna ne supistuisivat jonkin verran. Tilasto-

keskuksen mukaan keskisuurten yritysten investointien arvo vuonna 2010 oli 587 miljoonaa euroa.

250–499 henkilöä työllistävien yritysten investoinnit kasvoivat viime vuonna, ja kuluvana vuonna niiden arvioidaan pysyvän lähes ennallaan. Investointien arvo oli Tilastokeskuksen mukaan toissa vuonna 338 miljoonaa euroa.

Suurissa, yli 500 henkilöä työllistävissä yrityksissä

kiinteiden investointien arvo kasvoi viime vuonna hieman yli kolmanneksella. Kuluvana vuonna investointien ennustetaan supistuvan muutamalla prosentilla. Investointien arvo oli vuonna 2010 Tilastokeskuksen mukaan hieman alle 1,7 miljardia euroa.

Teollisuuden kiinteät investoinnit suuruusluokittain vuosina 2010–2012, milj. euroa (käyvin hinnoin) ja muutosprosentit, henkilökunnan määrän mukaan jaoteltuna

	2010	2011	2012	10–11 %	11–12 %
Alle 50	543	387	798	-28,6	106,0
50–249	362	587	492	62,2	-16,2
250–499	338	495	491	46,5	-0,7
Vähintään 500	1 692	2 294	2 198	35,6	-4,2
Tehdasteollisuus	2 934	3 763	3 979	28,3	5,7

Investointien tarkoitus vuonna 2012

Merkittävin investointien tarkoitus on kuluvana vuonna edelleen vanhan tuotantokapasiteetin korvaaminen. Tiedustelun mukaan 36 prosentilla tälle vuodelle suunnitelluista investoinneista korvataan vanhaa tuotantokapasiteettia. Viime vuonna korvausinvestointien osuus oli myös varsin korkea. Viimeisen kymmenen vuoden aikana korvausinvestointien osuus kaikista investoinneista on keskimäärin ollut noin kolmannes.

Kapasiteetin lisäämistä tavoitellaan 29 prosentilla tälle vuodelle suunnitelluista kiinteistä investoinneista. Laajennusinvestointien osuus on vuosina 2011–2012 hieman korkeampi kuin muutamana aikaisempana vuonna, mutta taso jää yhä pitkäaikaista keskiarvoa alemmalle.

Rationalisointi-investointien osuus kaikista kiinteistä investoinneista on kuluvana vuonna 20 prosenttia, ja

lopuilla 15 prosentilla investoinneista arvioidaan olevan muita tavoitteita kuin edellä mainitut (esim. ympäristönäkökohdat).

Toimialoitain tarkasteltuna investointien tavoitteissa on havaittavissa jonkin verran eroja. Tuotantokapasiteetin lisäys on tärkein tavoite teknologiateollisuudessa sekä energia-alalla, kun taas muilla tehdasteollisuuden toimialoilla kapasiteetin korvaaminen on tärkein investointien tavoite.

Kiinteiden investointien tarkoitus vuonna 2012
Investoinnit jaoteltuna käyttötarkoituksen mukaan (%)

	Kapasiteetin korvaaminen	Kapasiteetin lisääminen	Rationalisointi	Muu tarkoitus
Elintarviketeollisuus	66	11	15	8
Teva-teollisuus	10	5	15	70
Metsäteollisuus	36	27	30	7
Painaminen	44	4	42	10
Kemianteollisuus	49	19	12	20
Rakennusaineteollisuus	59	12	22	7
Teknologiateollisuus	22	42	18	18
– metallien jalostus	30	47	12	11
– kone- ja metallituoteteollisuus	28	33	31	8
– elektroniikka- ja sähköteollisuus	7	43	15	35
Tehdasteollisuus	36	29	20	15
Energiahuolto	20	67	9	4

Investointeihin vaikuttavat tekijät vuosina 2011–2012

EU:n komission suhdannetiedustelujärjestelmään kuuluvissa investointikyselyissä kartoitetaan myös investointeihin vaikuttavia tekijöitä.

Teollisuuden investointipäätöksiin vaikuttaneista tekijöistä tärkeimpiä olivat **vuonna 2011** tekniset tekijät ja kysyntä. Noin joka viides yritys koki kuitenkin heikon kysynnän rajoittavan investointeja. Rahoituksen saatuuden koki rajoitteeksi noin joka kymmenes yritys.

Vuonna 2012 tekniset syyt ovat edelleen tärkeimpiä vaikuttimia investointipäätöksiin. Myös kysyntälähtöisiä investointeja on merkittävästi.

Investointeihin vaikuttaneet tekijät vaihtelevat jonkin verran **toimialoittain** (liite 2).

Teollisuuden investointeihin vaikuttavat tekijät 2011
Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
Kysyntä	28	50	3	19	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	21	50	17	11	0	1
Tekniset tekijät	35	48	17	0	0	0
Muut tekijät	1	51	28	0	3	17

Teollisuuden investointeihin vaikuttavat tekijät 2012
Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
Kysyntä	28	55	4	12	0	1
Rahoitus tai odotettu voitto	16	50	32	1	0	1
Tekniset tekijät	40	33	27	0	0	0
Muut tekijät	2	44	38	0	4	12

Investoinnit ulkomaille vuosina 2001–2011

Oheiseen taulukkoon on koottu yhteen tiedustelun mukaiset tehdasteollisuuden yhteenlasketut investointimenot Suomesta ulkomaille vuosina 2001–2011. Kokonaisluvun lisäksi taulukossa on esitetty investointimenot eräille markkina-alueille.

Investoinneiksi luokitellaan tiedustelussa myös yritystosit, mikäli kohteesta on hankittu vähintään 10 %:n osuus osakkeista ja äänivallasta.

Investointimenot Suomesta ulkomaille olivat tiedustelun mukaan viime vuonna runsaat 2,3 miljardia euroa. Viime vuonna ulkomaille suuntautuneet investointimenot kasvoivat jonkin verran edellisvuoden matalalta tasolta.

Kehittyvien markkinoiden merkityksen kasvusta huolimatta noin kaksi kolmasosaa tiedusteluun osallistuneiden suomalaisyritysten ulkomaaninvestoinneista on viime vuosina suuntautunut EU-maihin ja Pohjois-Amerikkaan.

Toimialoitain tarkasteltuna ulkomaisia investointeja ovat tehneet pääosin teknologia-, metsä- ja kemianteollisuuden yritykset. Muiden toimialojen ulkomaiset investoinnit ovat näihin verrattuna pieniä.

Teollisuuden henkilökunta Suomessa ja ulkomailla

Tilastokeskuksen julkistaman tilaston “Suomalaiset tytäryritykset ulkomailla” mukaan suomalaiset teollisuuskonsernit työllistivät ulkomailla vajaat 372 000 henkeä vuonna 2010. Määrä kasvoi edellisvuodesta vajaalla kahdella prosentilla.

Investointitiedustelun mukaan suomalaisten teollisuuskonsernien ulkomaisten tytäryritysten henkilökunnan määrä kasvoi vuonna 2011 hieman alle neljällä prosentilla. Ulkomailla työskenteli tiedustelun ennakkotiedon mukaan hieman yli 390 000 työntekijää.

Tilastokeskuksen tilinpäätöstilaston mukaan teollisuusyritykset työllistivät vuonna 2009 kotimaassa vajaat 346 000 henkilöä, josta määrä laski vuonna 2010 noin kahdeksalla prosentilla vajaan 318 000 työntekijään. Investointitiedustelun arvion mukaan viime vuoden keskimääräinen henkilöstö jäi samalle tasolle kuin vuonna 2010.

Teollisuusyritysten investointimenot ulkomaille vuosina 2001–2011, milj.euroa (sisältäen yritystosit, joilla on hankittu vähintään 10 % omistusosuus)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
EU pl. Suomi	4 616	2 330	1 765	1 779	1 798	1 358	1 142	2 004	763	743	1 264
Pohjois-Amerikka	546	385	380	320	341	498	267	5 802	170	365	366
Etelä- ja Keski-Amerikka	58	36	28	65	227	727	512	208	801	155	230
Venäjä	151	151	101	45	176	111	220	236	99	52	108
Aasia	259	225	208	391	398	502	400	384	271	265	348
Muut	209	66	23	33	15	12	22	431	35	15	15
Ulkomaat yhteensä	5 839	3 192	2 505	2 633	2 954	3 206	2 563	9 065	2 139	1 595	2 330

Vuonna 2010 ulkomailla olevan henkilökunnan osuus koko teollisuuskonsernien henkilökunnasta oli noin 54 prosenttia. Tiedustelun arvion mukaan osuus nousi viime vuonna vähän yli 55 prosenttiin.

Sekä ulkomailla työskentelevän henkilöstön osuudella että sen määrällä mitattuna kansainvälistynein toimiala on teknologiateollisuus. Myös kemianteollisuudessa ja metsäteollisuudessa ulkomaisen henkilökunnan osuus on huomattava, kun taas muilla toimialoilla se jää selvästi matalammaksi.

Tilastokeskuksen mukaan suomalaiset **teknologia-teollisuuden** konsernit työllistivät ulkomailla vuonna 2010 noin 266 000 henkilöä, jossa oli kasvua vajaa seitsemän prosenttia vuoteen 2009 nähden. EK:n tiedustelun mukaan alan ulkomaisen henkilöstön määrä kasvoi viime vuonna runsaalla neljällä prosentilla 278 tuhanteen työntekijään.

Tilastokeskuksen lukujen mukaan teknologiateollisuuden osuus suomalaisten teollisuuskonsernien kaikesta ulkomailla työskentelevästä henkilöstöstä oli vuonna 2010 noin 70 prosenttia.

Metsäteollisuusyritysten ulkomaisissa tytäryrityksissä työskenteli Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2010 hieman yli 48 000 työntekijää eli pari prosenttia vähemmän kuin vuonna 2009. EK:n tiedustelun mukaan työvoima ulkomailla kasvoi aavistuksen vuonna 2011.

Kemianteollisuudessa ulkomaisen työvoiman määrä laski selvästi vuonna 2010, jolloin se oli Tilastokeskuksen mukaan 33 000. EK:n tiedustelun mukaan määrä kasvoi viime vuonna loivasti 34 000 henkilöön.

Muilla teollisuuden toimialoilla ulkomaisen henkilöstön määrä on kasvanut loivasti vuosina 2009–2011. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2010 näiden toimialojen ulkomaisissa tytäryrityksissä oli vajaat 31 000 työntekijää.

Tiedustelumenetelmä

Julkaisussa esitetyt luvut ulkomaisesta henkilökunnasta pohjautuvat Tilastokeskuksen vuosille 2009 ja 2010 julkaisemiin tilastolukuihin, joita on jatkettu vuodelle 2011 EK:n Investointitiedustelusta saaduilla muutosprosentteilla.

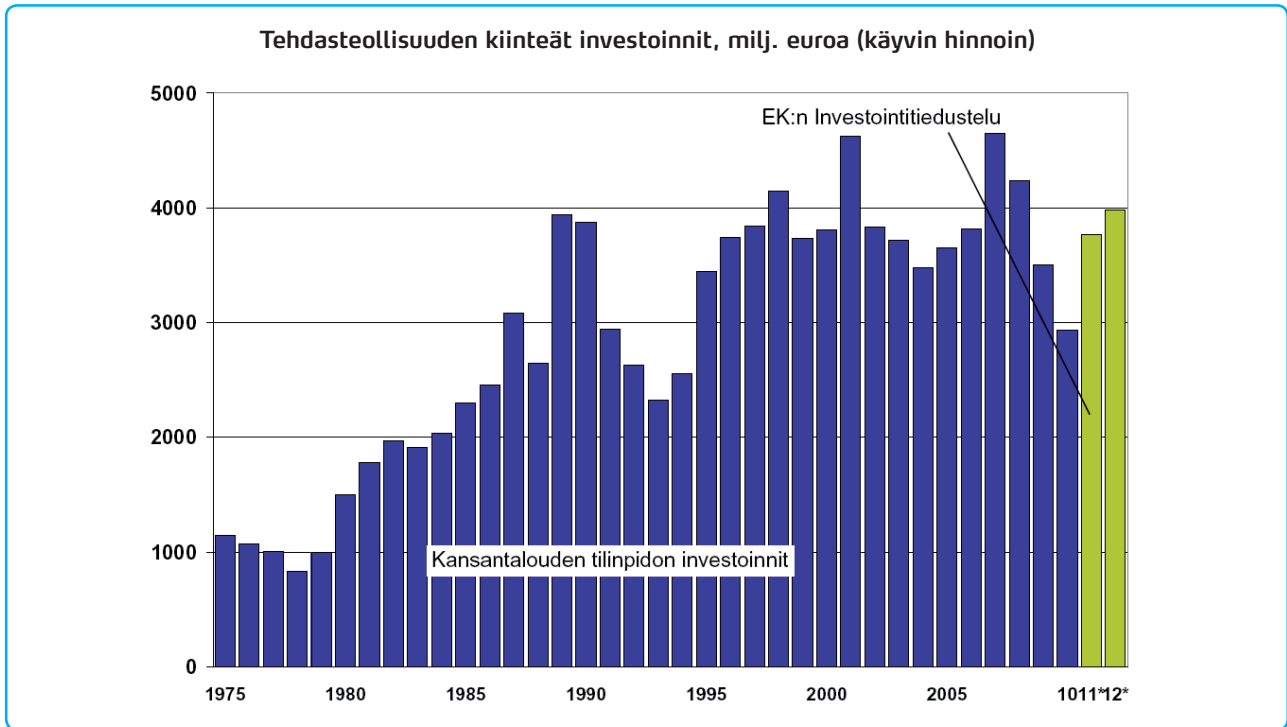
Tilastokeskuksen tilasto on esitetty tiedotteessa ”Suomalaiset tytäryhtiöt ulkomailla 2010”. Aihepiirin tilastointi siirtyi Suomen Pankilta Tilastokeskukselle vuonna 2007. Siirtymisen yhteydessä myös tilastointimenetelmiä on muutettu jonkin verran. Nyt henkilökunta esitetään jaoteltuna konsernin päätoimialan eikä yksittäisen tytäryrityksen mukaan. Tämä jako kuvaa aiempaa paremmin kehitystä Suomen elinkeinoelämän ja konsernitason näkökulmasta.

**Suomalaisten teollisuusyritysten henkilökunta kotimaassa ja ulkomailla
vuosina 2009–2011, lukumäärä ja prosenttimuutokset**

	2009	2010	2011	09–10 %	10–11 %
Metsäteollisuus					
-Kotimaassa	46 900	42 100	41 100	-10,2	-2,4
-Ulkomailla	49 200	48 200	48 800	-2,1	1,2
-Yhteensä	96 100	90 300	89 900	-6,0	-0,4
Kemianteollisuus					
-Kotimaassa	32 600	29 100	29 700	-10,6	2,0
-Ulkomailla	43 300	33 000	34 000	-23,8	3,0
-Yhteensä	75 900	62 100	63 700	-18,2	2,6
Teknoliateollisuus					
-Kotimaassa	187 500	169 800	169 600	-9,4	-0,1
-Ulkomailla	250 000	266 400	278 400	6,6	4,5
-Yhteensä	437 500	436 200	448 000	-0,3	2,7
Muu teollisuus					
-Kotimaassa	78 900	76 600	77 400	-3,0	1,0
-Ulkomailla	29 100	30 700	31 000	5,3	0,9
-Yhteensä	108 000	107 300	108 400	-0,6	1,0
Koko tehdasteollisuus					
-Kotimaassa	345 900	317 600	317 800	-8,2	0,1
-Ulkomailla	371 600	378 300	392 200	1,8	3,7
-Yhteensä	717 500	695 900	710 000	-3,0	2,0

Liite 1

Lähteet: Tilastokeskus, vuodet 2011–2012 EK:n Investointitiedustelu

Investointitiedustelun luvut eivät ole suoraan verrannollisia kansantalouden tilinpidon mukaisiin investointilukuihin. Keskeinen syy on se, että EK:n tiedustelussa investoinnit raportoidaan kuluiksi niiden valmistusasteen eli "kassavirran" mukaisina.

Tilastokeskus puolestaan tilastoi kone- ja laiteinvestoinnit niiden valmistusajankohdan perusteella, jota ennen ne lasketaan varastoihin. Tilastointitapojen ero voi olla tuntuva etenkin suurissa pitkäkestoisissa investoinneissa.

Liite 2

Teollisuuden investointeihin vaikuttavat tekijät vuonna 2011 Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan, (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
ELINTARVIKETEOLLISUUS						
Kysyntä	15	81	4	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	10	88	1	1	0	0
Tekniset tekijät	72	27	1	0	0	0
Muut tekijät	2	27	71	0	0	0
TEVANAKE						
Kysyntä	89	1	10	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	41	49	4	6	0	0
Tekniset tekijät	1	47	52	0	0	0
Muut tekijät	1	3	48	6	0	42
METSATEOLLISUUS						
Kysyntä	36	26	0	38	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	41	59	0	0	0	0
Tekniset tekijät	24	76	0	0	0	0
Muut tekijät	0	75	5	0	0	20
GRAAFINEN TEOLLISUUS						
Kysyntä	2	20	10	61	7	0
Rahoitus tai odotettu voitto	0	15	24	61	0	0
Tekniset tekijät	57	22	21	0	0	0
Muut tekijät	53	8	32	7	0	0
KEMIANTEOLLISUUS						
Kysyntä	68	31	1	0	0	1
Rahoitus tai odotettu voitto	50	40	10	0	0	1
Tekniset tekijät	51	48	1	0	0	1
Muut tekijät	0	69	11	0	19	2
RAKENNUSAINETEOLLISUUS						
Kysyntä	31	41	28	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	22	50	19	6	0	3
Tekniset tekijät	11	67	22	0	0	0
Muut tekijät	4	12	65	0	0	19
TEKNOLOGIATEOLLISUUS						
Kysyntä	13	64	3	20	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	5	46	28	21	0	0
Tekniset tekijät	32	38	30	0	0	0
Muut tekijät	1	42	34	0	0	23
TEOLLISUUS						
Kysyntä	28	50	3	19	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	21	50	17	11	0	1
Tekniset tekijät	35	48	17	0	0	0
Muut tekijät	1	51	28	0	3	17

Liite 3

Teollisuuden investointeihin vaikuttaneet tekijät vuonna 2012 Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan, (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
ELINTARVIKETEOLLISUUS						
Kysyntä	9	88	3	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	5	92	1	1	0	1
Tekniset tekijät	80	19	1	0	0	0
Muut tekijät	1	17	81	0	0	1
TEVANAKE						
Kysyntä	1	88	1	0	0	10
Rahoitus tai odotettu voitto	0	86	1	3	0	10
Tekniset tekijät	85	2	3	0	0	10
Muut tekijät	84	0	3	2	0	11
METSATEOLLISUUS						
Kysyntä	29	18	1	52	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	2	45	53	0	0	0
Tekniset tekijät	18	30	52	0	0	0
Muut tekijät	0	28	55	0	0	17
GRAAFINEN TEOLLISUUS						
Kysyntä	7	22	32	34	5	0
Rahoitus tai odotettu voitto	6	15	44	34	0	1
Tekniset tekijät	62	18	19	0	0	1
Muut tekijät	24	30	45	0	0	1
KEMIANTEOLLISUUS						
Kysyntä	62	36	2	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	62	30	8	0	0	0
Tekniset tekijät	79	20	0	0	0	1
Muut tekijät	0	72	8	0	18	2
RAKENNUSAINETEOLLISUUS						
Kysyntä	27	39	34	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	32	44	9	12	0	3
Tekniset tekijät	12	73	15	0	0	0
Muut tekijät	3	22	59	0	0	16
TEKNOLOGIATEOLLISUUS						
Kysyntä	15	79	4	0	0	2
Rahoitus tai odotettu voitto	3	55	41	0	0	1
Tekniset tekijät	25	41	34	0	0	0
Muut tekijät	1	49	34	0	0	16
TEOLLISUUS						
Kysyntä	28	55	4	12	0	1
Rahoitus tai odotettu voitto	16	50	32	1	0	1
Tekniset tekijät	40	33	27	0	0	0
Muut tekijät	2	44	38	0	4	12

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki • Puhelin 09 420 20
Faksi 09 4202 2299 • www.ek.fi

Raportti internetissä:
www.ek.fi

Lisätietoja:

Johtava ekonomisti
Penna Urrila
Puh. 09 4202 2606
etunimi.sukunimi@ek.fi

Ekonomisti
Jouko Kangasniemi
Puh. 09 4202 2608
etunimi.sukunimi@ek.fi

EK 2012